

Ашық жиналыс арқылы қоғамдық тыңдаулар хаттамасы
«Qarmet» АҚ Көмір департаментінің «Восточная» ЦОФ (6 жер учаскесі) үшін бұзылған жерлерді қалпына келтіру жобасы» жобасына әсер етуге экологиялық рұқсат алу үшін материалдар бойынша

1. Аумағында қызметі жүзеге асырылатын немесе аумағына ықпал ететін әкімшілік-аумақтық бірліктің (облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың, аудандардың, облыстық және аудандық маңызы бар қалалардың) жергілікті атқарушы органының немесе тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктің (ауылдардың, кенттердің, ауылдық округтердің) әкімі аппаратының атауы: **«Абай қаласы әкімінің аппараты» ММ**

2. Қоғамдық тыңдаулардың тақырыбы:

1. **«Qarmet» АҚ Көмір департаментінің «Восточная» ЦОФ (6 жер учаскесі) үшін бұзылған жерлерді рекультивациялау жобасына «Қоршаған ортаны қорғау» бөлімі;**

2. **«Qarmet» АҚ Көмір департаментінің «Восточная» ЦОФ (6 жер учаскесі) үшін бұзылған жерлерді қалпына келтіру жобасы» жобасына табиғатты қорғау іс-шараларының жоспары**

3. Атына қоғамдық тыңдауларға шығарылатын құжаттар жіберілген қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның және жергілікті атқарушы органның (облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың, аудандардың, облыстық және аудандық маңызы бар қалалардың) немесе тиісті әкімшілік-аумақтық бірлік әкімі аппаратының (ауылдардың, кенттердің, ауылдық округтердің) атауы: **ҚР ЭГТРМ жанындағы «Қоршаған ортаны қорғаудың ақпараттық-талдау орталығы» ШЖҚ РМК, «Қарағанды облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ**

4. Жоспарланған қызметтің орналасқан жері:

«Восточная» ЦОФ 1980 жылы пайдалануға берілді, жобалық қуаты жылына 6,0 млн. тонна көмір және Қазақстан Республикасының ірі көмір өндеу кәсіпорны болып табылады.

Қазіргі уақытта зауыт «Qarmet» АҚ УД шахталарында өндірілетін КЖ, К және КО маркалы көмірді қайта өндеуде. Байытудың соңғы өнімдері-Кокс концентраты және өнеркәсіптік өнім.

«Восточная» ЦОФ Қарағанды көмір бассейнінің Шерубай-Нұра учаскесінде орналасқан.

Әкімшілік жағынан «Восточная» ЦОФ Қарағанды облысы Абай ауданында Қарағанды-Абай автожолынан солтүстік-батысқа қарай 6 км жерде, Қарағанды-Шахтинск автожолынан шығысқа қарай 0,2 км жерде орналасқан. «Восточная» КБО-ға ең жақын елді мекен-3 км жерде орналасқан Қызыл кенті.

Қарағанды қаласының облыстық орталығы солтүстік-шығысқа қарай 30,0 км жерде орналасқан.

Тұқым үйіндісі әкімшілік жағынан солтүстік-шығысқа қарай Қарағанды облысындағы «Восточная» ЦОФ-дан 4,0 км қашықтықта орналасқан, Абай ауданы, Дубовка ауылдық округі, Дубовка ауылы.

Қалдық қоймасы әкімшілік жағынан оңтүстік-батысқа қарай Қарағанды облысындағы «Восточная» ЦОФ-дан 1,7 км қашықтықта орналасқан, Абай ауданы, Мичурин ауылдық округі.

Учаскенің беті тегіс, жер бетінің белгілері 483,0-ден 487,0 м-ге дейін өзгереді.

Жұмыс жүргізу ауданында далалық автомобиль жолдары желісі бар.

Тұқымдық үйіндіден шығысқа қарай 3.8 км қашықтықта Дубовка кенті орналасады.

Үйінді жұмыстарды жүргізу учаскесі бұрынғы совхоз жерлерінде орналасқан, егістіктермен қоршалған.

«Восточная» ЦОФ қалдық қоймасынан оңтүстік-шығысқа қарай 2 км қашықтықта Қызыл кенті орналасқан.

Рекультивация учаскесінің бұрыштық координаттары (жыныс үйіндісі):

Бұрыштық нүктелер №	Бұрыштық нүктелердің координаттары					
	Солтүстік ендік			Шығыс бойлық		
	дәрежесі	минуттар	секундтар	дәрежесі	минуттар	секундтар

1	49	43	26.79	72	48	30.36
2	49	43	28.15	72	48	30.86
3	49	43	48.36	72	49	29.95
4	49	43	48.61	72	49	23.49
5	49	44	5.08	72	49	22.97
6	49	44	1.51	72	50	32.87
7	49	43	57.32	72	50	38.52
8	49	43	45.03	72	50	36.66
9	49	43	46.49	72	50	8.12
10	49	43	46.32	72	49	37.22
11	49	43	42.73	72	49	15.84

Қалпына келтіру учаскесінің бұрыштық координаттары (қалдық қоймасы):

Бұрыштық нүктелер №	Бұрыштық нүктелердің координаттары					
	Солтүстік ендік			Шығыс бойлық		
	дәрежесі	минуттар	секундтар	дәрежесі	минуттар	секундтар
1	49	41	37.5	72	46	7.80
2	49	42	9.17	72	45	38.56
3	49	42	11.00	72	46	32.73
4	49	41	37.72	72	47	12.72

5. Жоспарланған қызметтің ықтимал әсерінен зардап шеккен барлық әкімшілік-аумақтық бірліктердің атауы: **Әсер ету аумағы – Қарағанды облысы, Абай қаласы.**

6. Жоспарланған қызмет бастамашысының деректемелері мен байланыс деректері:

«Qarmet» акционерлік қоғамы, БСН 951 140 000 042, Тел. +7(7213) 96-51-45. Мекен-жайы: ҚР, Теміртау қ., Республика даңғылы, 1, e-mail: assel.karimova@qarmet.kz.

7. Ықтимал әсерлер туралы есептерді құрастырушылардың немесе стратегиялық экологиялық бағалау жөніндегі есептерді дайындау жөніндегі сыртқы тартылған сарапшылардың немесе мемлекеттік экологиялық сараптама объектілерінің құжаттамасын әзірлеушілердің деректемелері мен байланыс деректері:

«Ecologic Lab» ЖШС, БСН 181240004929, тел. +7-707-723-10-69.

8. Қоғамдық тыңдаулардың өткізілетін күні, уақыты, орны (қоғамдық тыңдаулардың ашық жиналысының күні (күндері) және уақыты):

Тыңдау Қарағанды облысы, Абай қ., Абай к-сі 34 концерт залы (Абай к-сі, 26 әкімдіктің акт залында ағымдағы жөндеуге байланысты) мекенжайы бойынша өтті _____

2025 жылғы 13 мамыр, қатысушыларды тіркеудің басталу уақыты 16:00, қоғамдық тыңдаудың басталу уақыты 16:02 сағат, қоғамдық тыңдаудың аяқталу уақыты – 16:13 сағат.

Интернеттегі байланыс сілтемесі:

<https://us06web.zoom.us/j/2349387375?pwd=CJqL7z9DzLiBOeaM9onUHFFbXGQsSO.1>

Конференция идентификаторы: 234 938 7375

Кіру коды: 1ed70s

9. Көзделіп отырған қызмет бастамашысынан сұрау-хаттың көшірмесі және әкімшілік-аумақтық бірліктердің (облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) жергілікті атқарушы органдарының қоғамдық тыңдаулар өткізу шарттарын келісу туралы жауап-хатының көшірмесі осы қоғамдық тыңдаулар хаттамасына қоса беріледі:

Сұрау салу хаты мен жауап хатының көшірмелері осы қоғамдық тыңдау хаттамасына 1,2-қосымшада берілген.

10. Қоғамдық тыңдауларға қатысушылардың тіркеу парағы осы қоғамдық тыңдаулардың хаттамасына қоса беріледі:

Қатысушылардың тіркеу парағы осы қоғамдық тыңдаулардың хаттамасына 3-қосымшада ұсынылған.

11. Қоғамдық тыңдаулар өткізу туралы ақпарат мемлекеттік және орыс тілдерінде мынадай тәсілдермен таратылады:

1) (<https://ndbecology.gov.kz>), «Қоғамдық тыңдаулар» бөлімі, <https://hearings.ndbecology.gov.kz/Public/PubHearings/Edit/24850>, жарияланған күні 02.04.2025 ж.;

2) Жергілікті атқарушы органның (облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) ресми интернет-ресурсында немесе әзірлеуші мемлекеттік органның ресми интернет-ресурсында:-

ЖАО сайтында «Қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде сілтеме <https://www.gov.kz/memleket/entities/karaganda-tabigat/press/article/details/200581?lang=ru>, жарияланған күні 10.04.2025 ж.

3) қозғалатын аумақ шегінде толық немесе ішінара орналасқан тиісті әкімшілік - аумақтық бірліктердің (облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) аумағында таратылатын бұқаралық ақпарат құралдарында, оның ішінде кемінде бір газетте және кемінде бір теле-немесе радиоарна арқылы; қоғамдық тыңдаулар басталғанға дейін жиырма жұмыс күні: «Новая Газета Казахстан» газеті, №12 басылым (941) 20.03. — 27.03.2025 ж.; Қарағанды облысы бойынша NS105.6 FM радиостанциясының эфирінде 2025 жылғы 18 наурызда Қазақ және орыс тілдерінде қоғамдық тыңдаулар өткізу туралы ақпарат орналастырылғанын растайтын эфирлік анықтама.

4) қол жетімді орындарда мүдделі жұртшылықтың аумағында тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктердің (облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың, аудандардың, облыстық және аудандық маңызы бар қалалардың, ауылдардың, кенттердің, ауылдық округтердің әкімдері), саны 1 мекенжай бойынша хабарландыру: **Ақпараттық тақталар Абай к. Қарағанды облысы**

Қоғамдық тыңдаулар өткізу туралы хабарландырулардың фотоматериалдары осы Хаттамаға №6 қосымшада ұсынылған.

12. Қоғамдық тыңдауларға қатысушылардың шешімдері:

Деректеріне сәйкес тіркеу парағының қатысушылар, қоғамдық тыңдаулар тіркеуден 9 адам, оның ішінде: 9 адам қатысатын күндізгі және 0 адам қатысатын конференцбайланыс арқылы.

Қоғамдық тыңдаулардың хатшысы ретінде Хен Р., «Ecologic Lab» ЖШС өкілінің кандидатурасы бекітілді

ОЖ-ның қатысушысының ішінен хатшы «қолдап» 9 адам дауыс берді, «қарсы» 0 қатысушы дауыс берді, 0 «қалыс қалды» қатысушы

(хатшыны таңдау туралы. «қолдап», «қарсы», «қалыс қалғандар» қоғамдық тыңдауларына қатысушылардың санын көрсету)

Қоғамдық тыңдаулар өткізудің ұсынылатын регламенті:

1. Баяндамашының сөз сөйлеуі, жоба материалдарын баяндама нысанында қарау. Ұсынылған ереже-30 минутқа дейін;
2. Баяндаманы талқылау. Ұсынылған ереже - 20 минутқа дейін;
3. Қоғамдық тыңдауларға қатысушылардың сұрақтары, ескертулері, ұсыныстары және оларға жауаптар. Ұсынылған ереже - 20 минутқа дейін;
4. Қоғамдық тыңдауларды қорытындылау және жабу. Ұсынылған Ереже-5 минутқа дейін.

9 Адамнан тұратын қоғамдық тыңдауға қатысушылар 9 «қолдап» дауыс берді және ұсынылған регламентті бекітті, «қарсы» - 0 қатысушы, «қалыс қалды» - 0 қатысушы дауыс берді

(регламентті бекіту туралы. «қолдап», «қарсы», «қалыс қалғандар» қоғамдық тыңдауларына қатысушылардың санын көрсету)

13. Барлық тыңдалған баяндамалар туралы мәліметтер:

Баяндама ұсынды:

- орыс тілінде-Ақберген Гаухар, «Ecologic Lab» ЖШС өкілі _____

Қоғамдық тыңдауларға шығарылатын құжаттар бойынша баяндама мәтіні осы қоғамдық тыңдаулар хаттамасына 7-қосымшада қоса беріледі.

14. Қоғамдық тыңдаулар хаттамасының ажырамас бөлігі болып табылатын және осы Қағидалардың 18-тармағына сәйкес жазбаша нысанда ұсынылған немесе қоғамдық тыңдаулар өткізу барысында айтылған мүдделі мемлекеттік органдар мен жұртшылықтың барлық ескертулері мен ұсыныстарын қамтитын жиынтық кесте; бастамашының әрбір ескерту мен ұсыныс бойынша жауаптары мен түсініктемелері. Қоғамдық тыңдаулар нысанасымен анық байланысы жоқ ескертулер мен ұсыныстар «қоғамдық тыңдаулар нысанасына қатысы жоқ» деген белгісі бар кестеге енгізіледі.

Жұртшылық өкілдерінің сұрақтары, ескертулері мен ұсыныстары:

Мүдделі жұртшылықтың сұрақтарының жиынтық кестелері осы хаттамаға 8-қосымшада келтірілген.

15. Қоғамдық тыңдауларға қатысушылардың жоба және қаралатын құжаттардың сапасы (негіздемемен) туралы пікірі, оларды түсінудің толықтығы мен қолжетімділігі тұрғысынан тыңдалған баяндамалар, оларды жақсарту жөніндегі ұсынымдар:

Қоғамдық тыңдауларға қатысушылардан баяндаманы түсінудің толықтығы мен қолжетімділігі тұрғысынан ескертулер, шағымдар мен ұсыныстар түскен жоқ.

Кәсіпорын қызметіне қатысты қоғамдық тыңдаулар өткізу кезінде жұртшылық өкілдерінен сұрақтарға жауаптар алынды, барлық сұрақтар алынып тасталды, тыңдаулар өткізілді.

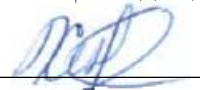
16. Қоғамдық тыңдаулар хаттамасына шағымдану Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексіне сәйкес сот және сотқа дейінгі тәртіппен мүмкін болады.

17. Қоғамдық тыңдаулардың төрағасы «Абай қаласы әкімінің аппараты» ММ коммуналдық мәселелер және құқықтық жұмыс бөлімінің басшысы

 Байдасынов С.Б.
қолы Т.А.Ә.

«15» мамыр 2025 г.

18. Қоғамдық тыңдау хатшысы: «Ecologic Lab» ЖШС өкілі

 Хен Р.Ш.
қолы Т.А.Ә.

«15» мамыр 2025 г.

Форма письма-запроса от инициатора общественных слушаний на проведение общественных слушаний в местные исполнительные органы административно-территориальных единиц (района, города)

исходящий номер: 25080135001, Дата: 01/04/2025

(регистрационные данные письма, исходящий номер, дата)

Информируем Вас о: Осуществление государственной экологической экспертизы

(наименование в соответствии с пунктом 12 настоящих Правил)

Будет осуществляться на следующей территории: Карагандинская область, Абайский район, Абайская г.а., г.Абай

(территория воздействия, географические координаты участка)

Предоставляем перечень административно-территориальных единиц, на территорию которых может быть оказано воздействие, и на территории которых будут проведены общественные слушания:

Предмет общественных слушаний: Материалы для получения экологического разрешения на воздействие (РООС и ППМ) к Проекту рекультивации нарушенных земель для ЦОФ «Восточная» (6 земельных участков) Угольного департамента АО «Qameb» к Проекту рекультивации нарушенных земель для ЦОФ «Восточная» (6 земельных участков) Угольного департамента АО «Qameb»

(тема, название общественных слушаний, предмет общественных слушаний в обязательном случае должен содержать точное наименование, место осуществления, срок намечаемой деятельности и наименование инициатора намечаемой деятельности)

Просим согласовать нижеуказанные условия проведения общественных слушаний: Оффлайн: Карагандинская область, Абайский район, Абайская г.а., г.Абай, актовый зал акимата ул. Абая 26. Zoom Конференция: <https://us06web.zoom.us/j/2349387375?pwd=CJqL7z9DzLiBOcaM9onUHFFbXGQsSO.1> Идентификатор конференции: 234 938 7375 Код доступа: 1ed70s, 13/05/2025 16:00

(место, дата и время начала проведения общественных слушаний)

Место проведения общественных слушаний в населенном (-ых) пункте (-ах) обосновано их ближайшим расположением к территории намечаемой деятельности (2 км).

Объявление о проведении общественных слушаний на казахском и русском языках будет распространено следующими способами:

Новая Газета Казахстан, периодическое издание, распространяемое на территории всей Республики Казахстан, зарегистрирована в Министерстве культуры и информации РК. Комитет информации и архивов, свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания №10576-Г от 03.02.2010 г.; радиостанции «LUX FM» (106,1 Fm) или Радио-NS

(наименование газеты, теле- и радиоканала, где будет размещено объявление)

информационные доски г.Абай и пос. Кзыл

(расположение мест, специально предназначенных для размещения печатных объявлений (доски объявлений))

Просим также подтвердить наличие технической возможности организации видеоконференцсвязи в ходе проведения общественных слушаний.

В соответствии с Экологическим кодексом Республики Казахстан и Правилами проведения общественных слушаний, общественные слушания проводятся под председательством представителя местного исполнительного органа соответствующей административно-территориальной единицы (района, города). Местный исполнительный орган обеспечивает видео- и аудиозапись открытого собрания

общественных слушаний. Электронный носитель с видео- и аудиозаписью всего хода открытого собрания общественных слушаний с начала регистрации до закрытия общественных слушаний и подведением итогов слушаний, подлежит приобщению (публикации) к протоколу общественных слушаний.

В соответствии с требованиями законодательства просим обеспечить регистрацию участников общественных слушаний и видео- и аудиозапись общественных слушаний.»
Акционерное общество "Qarnet" (БИН: 951140000042), +7(721)-249-38-86, info@qarnet.kz,

Представитель: Баймашева Шолпан Муратовна (эколог)

(фамилия, имя и отчество (при наличии), должность, наименование организации представителем которой является, подпись, контактные данные инициатора общественных слушаний).

Приложение 3.
к Правилам проведения
общественных слушаний

Форма письма-ответа инициатору общественных слушаний от местных исполнительных органов административно-территориальных единиц (района, города) на проведение общественных слушаний

исходящий номер: 25080135001, Дата: 02/04/2025

(регистрационные данные письма, исходящий номер, дата)

«В ответ на Ваше письмо (исх. №25080135001, от 01/04/2025 (дата)) о согласовании предлагаемых Вами условий проведения общественных слушаний, сообщаем следующее:

«Согласовываем проведение общественных слушаний по предмету Материалы для получения экологического разрешения на воздействие (РООС и ППМ) к Проекту рекультивации нарушенных земель для ЦОФ «Восточная» (6 земельных участков) Угольного департамента АО «Qatmet» к Проекту рекультивации нарушенных земель для ЦОФ «Восточная» (6 земельных участков) Угольного департамента АО «Qatmet», в предлагаемую Вами 13/05/2025 16:00. Оффлайн: Карагандинская область, Абайский район, Абайская г.а., г.Абай, актовый зал акимата ул. Абая 26. Zoom Конференция: <https://us06web.zoom.us/j/2349387375?pwd=CIQlL7z9DzLiBOeaM9onUHFFbXGQsSO.1> Идентификатор конференции: 234 938 7375 Код доступа: 1ed70s(дату, место, время начала проведения общественных слушаний)»

(к причинам несогласования относятся: место проведения не относится к территории административно-территориальных единиц, на которую может быть оказано воздействие в результате осуществления намечаемой деятельности; дата и время проведения выпадает на выходные и/или праздничные дни, нерабочее время. "Поддерживаем, предложенные Вами способы распространения объявления о проведении общественных слушаний". или "Предлагаем дополнить (заменить) следующими способами, для более эффективного информирования общественности").

«Подтверждаем наличие технической возможности организации видеоконференцсвязи в ходе проведения общественных слушаний».

«Перечень заинтересованных государственных органов: 1. 2.»

Акционерное общество "Qatmet" (БИН: 951140000042), +7(721)-249-38-86, info@qatmet.kz,

Представитель: Баймашева Шолпан Муратовна (эколог)

(фамилия, имя и отчество (при наличии), должность, наименование организации представителем которой является, подпись, контактные данные инициатора общественных слушаний).

Мемлекеттік экологиялық сараптама жүргізу шеңберінде ««Qarmet» АҚ көмір департаментінің «Восточная» орталық байыту фабрикасы (6 жер учаскесі) үшін бұзылған жерлерді қалпына келтіру жобасы» әсеріне экологиялық рұқсат алу үшін материалдар бойынша ашық жиналыс нысанында қоғамдық тыңдаулар өткізіледі

2025 жылғы 12 мамыр сағат 12:00-де (Астана уақыты бойынша)

№ р/б	Қатысушының тегі, аты, әкесінің аты (бар болса)	Қатысушының санаты (мүдделі жұртшылықтың, жұртшылықтың, мемлекеттік органның, бастамашының өкілі)	Байланыс телефон нөмірі	Қатысу форматы (жеке немесе конференц- байланыс арқылы)	Қолы (ашық жиналысқа қатысқан жағдайда)
№ п/п	Фамилия, имя, отчество (при его наличии) участника	Категория участника (представитель заинтересованной общественности, общественности, государственного органа, Инициатора)	Контактный номер телефона	Формат участия (очно или посредством конференцсвязи)	Подпись (в случае участия на открытом собрании)
1	Хен Р.Г.	представитель проектной группы	87017872699	очно	
2	Жамабеков А.А.	житель города Ақай	87757822295	очно	
3	Қусоев Д.С.	житель города Ақсай	88089260620	очно	
4	Жамабеков Д.О.	местный житель	87784095770	очно	
5	Лобачев В.К.	представитель ЦОП, Рахымов	+7708 980 9634	очно	
6	Осеев М.К.	представитель ЦОП, Восточная	8702 151 4780	очно	
7	Урманов Р.К.	житель города Ақсай	+7775019023	очно	
8	Байсариев С.Б.	руководитель отдела по развитию и вопросам и правовой работе Г.З. Акционер общества	87787095329	очно	
9	Анберг В.Т.	гражданин	8777890447	очно	
10					

КАЗАХСТАН
ЧЕТВЕРГ № 12 (941) 20.03. — 27.03.2025 г.

ПЯТЬ ЛЕТ НАЗАД
ВОЗ ОБЪЯВИЛА

ВСПЫШКУ COVID-19

ФОТО: S. Sawakon / EIA

КАК ПАНДЕМИЯ
КОРОНАВИРУСА
ИЗМЕНИЛА НАШУ
ЖИЗНЬ? ОТ ВОЙНЫ
И ЭКОНОМИЧЕСКОГО
КРИЗИСА ДО ТЕОРИЙ
ЗАГОВОРА
И «УДАЛЕНКИ»

ПЕТР САРХАНОВ — «НОВАЯ»

страницы 10—13

13.05.2025 сағат 16:00-де Қарағанды облысының Абай қаласында мына мекен-жай бойынша: Абай көшесі, 26 ғимаратта «Qarmet» АҚ көмір департаментінің «Восточная» орталық байыту фабрикасы (6 жер учаскесі) үшін бұзылған жерлерді қалпына келтіру жобасы» әсеріне экологиялық рұқсат алу үшін материалдар бойынша ашық жиналыс нысанында қоғамдық тыңдаулар өткізіледі. Жобаның тапсырыс берушісі – «Qarmet» акционерлік қоғамы, БСН 951 140 000 042, Тел. +7 (7213) 96-51-45. Мекен-жайы: ҚР, Теміртау қ., Республика даңғылы, 1, e-mail: assel.karimova@qarmet.kz. Жобаны әзірлеуші – «Ecologic Lab» ЖШС, БСН 181240004929, тел. +7-707-723-10-69. Әсер ету аумағы - Қарағанды облысы, Абай қаласы.

Рекультивация учаскесінің бұрыштық координаттары (жыныс

үйіндісі):

Бұрыштық нүктелер №	Бұрыштық нүктелердің координаттары					
	Солтүстік ендік			Шығыс бойлық		
	дәрежесі	минут-тар	секунд-тар	дәрежесі	минут-тар	секунд-тар
1	49	43	26.79	72	48	30.36
2	49	43	28.15	72	48	30.86
3	49	43	48.36	72	49	29.95
4	49	43	48.61	72	49	23.49
5	49	44	5.08	72	49	22.97
6	49	44	1.51	72	50	32.87
7	49	43	57.32	72	50	38.52
8	49	43	45.03	72	50	36.66
9	49	43	46.49	72	50	8.12
10	49	43	46.32	72	49	37.22
11	49	43	42.73	72	49	15.84

Қалпына келтіру учаскесінің бұрыштық координаттары (қалдық қоймасы):

Бұрыштық нүктелер №	Бұрыштық нүктелердің координаттары					
	Солтүстік ендік			Шығыс бойлық		
	дәрежесі	минут-тар	секунд-тар	дәрежесі	минут-тар	секунд-тар
1	49	41	37.5	72	46	7.80
2	49	42	9.17	72	45	38.56
3	49	42	11.00	72	46	32.73
4	49	41	37.72	72	47	12.72

Әсер ету аумағы рекультивация үшін анықталған аумақпен шектеледі (әсер ету аумағының координаттары лицензияланған аумақтың координаттарымен сәйкес келеді). Жоба материалдарымен бірыңғай экологиялық порталдың (БЭК) сайтында және «Қарағанды облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ сайтында «Қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде таңысуға болады. Қосымша ақпаратты мына мекенжай бойынша алуға болады: Қарағанды қ., Алалыкин к-сі, 2, кеңсе 12, e-mail: ecoaudit_kz@mail.ru, Тел. +7-707-723-10-69. Ескертулер мен ұсыныстар қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін үш жұмыс күнінен кешіктірмей электрондық мекенжай бойынша қабылданады - expertiza.upr_krg@mail.ru, тапсырыс беруші – assel.karimova@qarmet.kz. Төтенше жағдай және (немесе) шектеу іс-шаралары, оның ішінде карантин, әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар енгізілген жағдайда, қоғамдық тыңдаулар онлайн-режимде өткізіледі. Интернеттегі байланыс сілтемесі: <https://us06web.zoom.us/j/2349387375?pwd=CjJqL7z9DzLiBOeaM9onUHFFbXGQsSO.1>. Конференция идентификаторы: 234 938 7375. Кіру коды: 1ed70s.

13.05.2025 в 16:00 в г. Абай Карагандинской области по адресу: акимат по ул. Абая, здание 26 проводятся общественные слушания в форме открытого собрания по материалам для получения экологического разрешения на воздействие к «Проект рекультивации нарушенных земель для ЦОФ «Восточная» (6 земельных участков) Угольного департамента АО «Qarmet»». Заказчик проекта – акционерное общество «Qarmet», БИН 951 140 000 042, тел. +7 (7213) 96-51-45. Адрес: РК, г. Теміртау, пр. Республики, 1, e-mail: assel.karimova@qarmet.kz. Разработчик проекта – ТОО «Ecologic Lab», БИН 181240004929, тел. +7-707-723-10-69. Территория воздействия – Карагандинская область, г. Абай

Угловые координаты участка рекультивации (Породного отвала):

№ точек	Координаты точек					
	северная широта			восточная долгота		
	град	мин	сек	град	мин	сек
1	49	43	26.79	72	48	30.36
2	49	43	28.15	72	48	30.86
3	49	43	48.36	72	49	29.95
4	49	43	48.61	72	49	23.49
5	49	44	5.08	72	49	22.97
6	49	44	1.51	72	50	32.87
7	49	43	57.32	72	50	38.52
8	49	43	45.03	72	50	36.66
9	49	43	46.49	72	50	8.12
10	49	43	46.32	72	49	37.22
11	49	43	42.73	72	49	15.84

Угловые координаты участка рекультивации (Хвостохранилища):

№ точек	Координаты точек					
	северная широта			восточная долгота		
	град	мин	сек	град	мин	сек
1	49	41	37.5	72	46	7.80
2	49	42	9.17	72	45	38.56
3	49	42	11.00	72	46	32.73
4	49	41	37.72	72	47	12.72

Территория воздействия ограничена территорией, определенной под рекультивацию (координаты территории воздействия совпадают с координатами лицензионной территории). С материалами проекта можно ознакомиться на сайте единого экологического портала (ЕЭП) и сайте ГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Карагандинской области» в разделе «Общественные слушания». Дополнительную информацию можно получить по адресу: г. Караганда, ул. Алалыкина, 2, офис 12, e-mail: ecoaudit_kz@mail.ru, тел. +7 707-723-10-69. Замечания и предложения принимаются не позднее трех рабочих дней до даты проведения общественных слушаний по электронному адресу - expertiza.upr_krg@mail.ru, заказчика – assel.karimova@qarmet.kz. В случае введения чрезвычайного положения и (или) ограничительных мероприятий, в том числе карантина, чрезвычайных ситуаций социального, природного и техногенного характера, общественные слушания проводятся в онлайн-режиме. Ссылка на онлайн подключение: <https://us06web.zoom.us/j/2349387375?pwd=CjJqL7z9DzLiBOeaM9onUHFFbXGQsSO.1>. Идентификатор конференции: 234 938 7375. Код доступа: 1ed70s.

Қарағанды қ
19.03.2025 ж.

"Qarmet" ЖШС
БСН 951 140 000 042

ЭФИРЛІК АНЫҚТАМА

Осы эфирлік анықтама 2025 жылғы 19 наурызда "NS" радиостанциясының (105,6 FM) эфирінде қоғамдық тыңдаулар өткізу туралы ақпараттың Қарағанды облысы бойынша таратылғанын, шығулардың жалпы саны 8 (сегіз) орыс және қазақ тілдерінде жарияланғанын, мынадай мазмұндағы ақпараттың жарияланғанын растайды:

13.05.2025 сағат 16: 00-де Қарағанды облысының Абай қаласында мына мекен-жай бойынша: Абай көшесі, 26 ғимаратта «Qarmet» АҚ көмір департаментінің «Восточная» орталық байыту фабрикасы (6 жер учаскесі) үшін бұзылған жерлерді қалпына келтіру жобасы» әсеріне экологиялық рұқсат алу үшін материалдар бойынша ашық жиналыс нысанында қоғамдық тыңдаулар өткізіледі.

Жобаның тапсырыс берушісі – «Qarmet» акционерлік қоғамы, БСН 951 140 000 042, Тел. +7(7213) 96-51-45. Мекен-жайы: ҚР, Теміртау к., Республика даңғылы, 1, e-mail: assel.karimova@qarmet.kz.

Жобаны әзірлеуші – «Ecologic Lab» ЖШС, БСН 181240004929, тел. +7-707-723-10-69.

Әсер ету аумағы - Қарағанды облысы, Абай қаласы.

Рекультивация учаскесінің бұрыштық координаттары (жыныс үйіндісі):

Бұрыштық нүктелер №	Бұрыштық нүктелердің координаттары					
	Солтүстік ендік			Шығыс бойлық		
	дәрежесі	минуттар	секундта	дәрежесі	минутта	секундтар
1	49	43	26.79	72	48	30.36
2	49	43	28.15	72	48	30.86
3	49	43	48.36	72	49	29.95
4	49	43	48.61	72	49	23.49
5	49	44	5.08	72	49	22.97
6	49	44	1.51	72	50	32.87
7	49	43	57.32	72	50	38.52
8	49	43	45.03	72	50	36.66
9	49	43	46.49	72	50	8.12
10	49	43	46.32	72	49	37.22
11	49	43	42.73	72	49	15.84

Қалпына келтіру учаскесінің бұрыштық координаттары (қалдық қоймасы):

Бұрыштық нүктелер №	Бұрыштық нүктелердің координаттары					
	Солтүстік ендік			Шығыс бойлық		
	дәрежесі	минуттар	секундта	дәрежесі	минутта	секунд
1	49	41	37.5	72	46	7
2	49	42	9.17	72	45	38
3	49	42	11.00	72	46	32
4	49	41	37.72	72	47	12

Әсер ету аумағы рекультивация үшін анықталған аумақпен шектеледі (әсер ету аумағының координаттары лицензияланған аумақтың координаттарымен сәйкес келеді).

Жоба материалдарымен бірыңғай экологиялық порталдың (БЭК) сайтында және «Қарағанды облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ сайтында «Қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде танысуға болады. Қосымша ақпаратты мына

мекенжай бойынша алуға болады: Қарағанды қ., Алалыкин к-сі, 2 кеңсе 12, e-mail: esoaudit_kz@mail.ru, Тел. +7-707-723-10-69.

Ескертулер мен ұсыныстар қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін үш жұмыс күнінен кешіктірілмей электрондық мекенжай бойынша қабылданады - expertiza.upr_krg@mail.ru, тапсырыс беруші – assel.karimova@qarmet.kz.

Төтенше жағдай және (немесе) шектеу іс-шаралары, оның ішінде карантин, әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар енгізілген жағдайда, қоғамдық тыңдаулар онлайн-режимде өткізіледі.

Интернеттегі байланыс сілтемесі:

<https://us06web.zoom.us/j/2349387375?pwd=CJqL7z9DzLiBOeaM9onUHFFbXGQsSO.1>

Конференция идентификаторы: 234 938 7375

Кіру коды: 1ed70s

Директор

Адамова Н.В.

Хабарландыру

ХАБАРЛАНДЫРУ

13.05.2025 сағат 16: 00-де Қарағанды облысының Абай қаласында мына мекен-жай бойынша: Абай көшесі, 26 ғимаратта «Qatmet» АҚ көмір департаментінің «Восточная» орталық байыту фабрикасы (6 жер учаскесі) үшін бұзылған жерлерді қалпына келтіру жобасы» әсеріне экологиялық рұқсат алу үшін материалдар бойынша ашық жиналыс нысанында қоғамдық тыңдаулар өткізіледі.

Жобаны тапсырыс берушісі – «Qatmet» акционерлік қоғамы, БСН 95114000042. Тел: +7(7213)96-51-45. Мекен-жайы: ҚР, Теміртау қ., Республика даңғылы, 1, e-mail: assel.karimova@qatmet.kz.

Жобаны әзірлеуші – «Ecologic Lab» ЖШС, БСН 181240004929, тел. +7-707-723-10-69.

Әсер ету аумағы - Қарағанды облысы, Абай қаласы.

Рекультивация учаскесінің бұрыштық координаттары (жыныс үйіндісі):

Бұрыштық нүктелер №	Солтүстік ендік			Шығыс бойлық		
	дәрежесі	минуттар	секундтар	дәрежесі	минуттар	секундтар
1	49	43	26.79	72	48	30.36
2	49	43	28.15	72	48	30.86
3	49	43	48.36	72	49	29.95
4	49	43	48.61	72	49	22.97
5	49	44	5.08	72	49	32.87
6	49	44	1.51	72	50	38.52
7	49	43	57.32	72	50	36.66
8	49	43	45.03	72	50	8.12
9	49	43	46.49	72	49	37.22
10	49	43	46.32	72	49	37.22
11	49	43	42.73	72	49	15.84

Қалпына келтіру учаскесінің бұрыштық координаттары (қалдық қоймасы):

Бұрыштық нүктелер №	Солтүстік ендік			Шығыс бойлық		
	дәрежесі	минуттар	секундтар	дәрежесі	минуттар	секундтар
1	49	41	37.5	72	46	7.80
2	49	42	9.17	72	45	38.56
3	49	42	11.00	72	46	32.73
4	49	41	37.72	72	47	12.72

Әсер ету аумағы рекультивация үшін анықталған аумақпен шектеледі (әсер ету аумағының координаттары лицензияланған аумақтың координаттарымен сәйкес келеді).

Жоба материалдарымен бірлестіріп экологиялық порталдың (БЭЖ) сайтында және «Қарағанды облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ сайтында «Қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде танысуға болады. Қосымша ақпаратты мына мекенжай бойынша алуға болады: Қарағанды қ., Алашқин к-сі, 2 кеңсе 12, e-mail: esovaib.kz@mail.ru, Тел. +7-707-723-10-69.

Ескертулер мен ұсыныстар қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін үш жұмыс күнінен кешіктірмей электрондық мекенжай бойынша қабылданады - expertiza.upr.kz@mail.ru, тапсырыс берушісі - assel.karimova@qatmet.kz.

Төтенше жағдай және (немесе) шектеу іс-шаралары, оның ішінде карантин, әлеуметтік, табиғи және технологиялық сипаттағы төтенше жағдайлар енгізілген жағдайда, қоғамдық тыңдаулар онлайн-режимде өткізіледі.

Интернеттегі байланыс сілтемесі:

<https://us06web.zoom.us/j/2349387375?pwd=ClQlL7Z9DzLiBOeaM9onUHFFbXGQsQ.1>

Конференция идентификаторы: 234 938 7375

Кіру коды: Ted7b

31.03.2025 з. 14:27:15

31.03.2025 з. 14:27:15

Қоғамдық тыңдаулар

«Qarmet» АҚ Көмір департаментінің «Восточная» ЦОФ (6 жер учаскесі) үшін бұзылған жерлерді рекультивациялау жобасына әсер етуге экологиялық рұқсат алуға арналған материалдар

Барлау жоспарына жобалық құжаттаманы әзірлеуші:

Жобаны әзірлеуші - "Ecologic Lab" ЖШС, БСН 181240004929, тел. +7-707-723-10-69.

Тапсырыс беруші:

Жобаның тапсырыс берушісі - "Qarmet" акционерлік қоғамы, БСН 951 140 000 042, Тел. +7(7213) 96-51-45. Мекен-жайы: ҚР, Теміртау қ., Республика даңғылы, 1, e-mail: assel.karimova@qarmet.kz.

Жалпы ақпарат

"Қарағанды облысының жер қатынастары басқармасы" ММ жер учаскелерін берді (жер учаскелерінің кадастрлық нөмірлері: 09-134-068-324, 09-134-068-922, 09-134-068-923, 09-134-068-924, 09-134-068-925) "Qarmet" ақ "Qarmet" АҚ Көмір департаментінің "Восточная" ЦОФ тұқымдық үйіндісіне қызмет көрсету үшін және "Восточная" ЦОФ қалдық қоймасын пайдалану және қызмет көрсету үшін жер учаскесі (09-134-017-245) .

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2023 жылғы 2 тамыздағы № 289 бұйрығымен бекітілген "бұзылған жерлерді рекультивациялау жобаларын әзірлеу жөніндегі Нұсқаулықтың" 2-тарауының 5-тармағына сәйкес жерді бұзумен байланысты жер учаскесін беру кезінде жерді рекультивациялау жобасын әзірлеу қажет.

Осы рекультивациялау жобасында кадастрлық нөмірлері бар жиынтық ауданы 213.3011 га жер учаскелерінде бұзылған жерлерді қалпына келтіру көзделеді:

- Шығыс ЦОФ тұқымдық үйіндісіне қызмет көрсету-70,1386 га (кадастрлық нөмірі 09-134-068-922);
- Шығыс ЦОФ тұқымдық үйіндісіне қызмет көрсету-4,3764 га (кадастрлық нөмірі 09-134-068-923);
- Шығыс ЦОФ тұқымдық үйіндісіне қызмет көрсету-5,5699 га (кадастрлық нөмірі 09-134-068-924).
- Шығыс ЦОФ тұқымдық үйіндісіне қызмет көрсету-2,9613 га (кадастрлық нөмірі 09-134-068-925).
- Шығыс ЦОФ тұқымдық үйіндісіне қызмет көрсету-10,2549 га (кадастрлық нөмірі 09-134-068-324).
- "Восточная" ЦОФ қалдық қоймасын пайдалану және қызмет көрсету-120 га (кадастрлық нөмірі 09-134-017-245).

Сайттың орналасқан жері

Жер учаскелерінің мекен-жайы: ҚР, Қарағанды облысы, Абай ауданы, С. О. Дубовский Ең жақын қоныстану аймағы – Дубовка кенті тұқымдық үйіндіден шығысқа қарай 3.8 км қашықтықта орналасқан.

Учаскелер орналасқан ауданда демалыс аймақтары, балалар және санаторий-профилактикалық медициналық мекемелер, қорықтар, сондай-ақ сәулет ескерткіштері және заңмен қорғалатын басқа да объектілер жоқ.

Қалдық қоймасының орналасқан жері

Ең жақын қоныстану аймағы-"Восточная" ЦОФ қалдық қоймасынан оңтүстік-шығысқа қарай 2 км қашықтықта Қызыл кенті орналасқан.

Учаскенің орналасқан ауданында демалыс аймақтары, балалар және санаторий-профилактикалық медициналық мекемелер, қорықтар, сондай-ақ сәулет ескерткіштері және заңмен қорғалатын басқа да объектілер жоқ.

Рекультивациялауға жататын учаскелердің тізбесі:

№ п/п	Атауы	ЦОФ "Восточная"				Барлығы
		Бұзылған жерлер, га	Рекультивациялауға жатады, га	Қалпына келтіруге жатпайды, га		
				ауданы, га	ескерту	
1	2	3	4	5	6	7
1	"Восточная" ЦОФ тұқымдық үйіндісі (жер учаскесі 09-134-068-324)	10.2549	10.2549	0		10.2549
2	"Восточная" ЦОФ тұқымдық үйіндісі (Земельный участок 09- 134-068-922)	70.1386	70.1386	0		70.1386
3	"Восточная" ЦОФ тұқымдық үйіндісі (Земельный участок 09- 134-068-923)	4.3764	4.3764	0		4.3764
4	"Восточная" ЦОФ тұқымдық үйіндісі (Земельный участок 09- 134-068-924)	5.5699	5.5699	0		5.5699
5	"Восточная" ЦОФ тұқымдық үйіндісіне автожол (жер учаскесі 09- 134-068-925)	2.9613	2.9613	0		2.9613
6	Цоф "Восточная" қалдық қоймасы (жер учаскесі 09- 134-017-245)	120	120	0		120
7	Иеліктен шығару учаскелері (пайдалану кезінде тартылмаған)	0	0	0	КҚО пайдалану кезеңінде бұзылмаған аумақтар	0
	ВСЕГО	213.3011	213.3011	0		213.3011

Атмосфераның ластануының негізгі көздері:

* "Восточная" КҚО тас үйіндісі алып жатқан жер учаскелерінде атмосфераға ластаушы заттар шығарындыларының негізгі көздері:

- * бульдозерлік жұмыстар;
- * қазу - тиеу (экскаватор) жұмыстары;
- * көлік жұмыстары;
- * ішкі жану қозғалтқышында жанармай жағу

* "Восточная" КҚО қалдық қоймасы алып жатқан жер учаскелерінде атмосфераға ластаушы заттар шығарындыларының негізгі көздері:

- * бульдозерлік жұмыстар;
- * қазу - тиеу (экскаватор) жұмыстары;
- * көлік жұмыстары;
- * ішкі жану қозғалтқышында жанармай жағу
- * геомембраналық дәнекерлеу

ЗВ тізбесі

* I санаттағы Объект:

Қарастырылып отырған объект пп-ға сәйкес жіктеледі. 2.10 ҚР ЭК 2021 жылғы 2 қаңтардағы №400-VI ҚРЗ 1-қосымшасының 2-бөлімінің "бұзылған жерлерді және жер қойнауын пайдаланудың басқа да объектілерін рекультивациялау жөніндегі жұмыстарды жүргізу" 2-тармағы.

* ҚР Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2022 жылғы 11 қаңтардағы № ҚР ДСМ-2 бұйрығымен бекітілген "адамның тіршілік ету ортасы мен денсаулығына әсер ететін объектілердің санитарлық-эпидемиологиялық аймақтарына қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптарға" сәйкес, рекультивациялық жұмыстар жіктелмейді, осыған байланысты шашырауды есептеу ЖЗ жүргізілді.

* "Qarmet" АҚ Көмір департаментінің "Восточная" ЦОФ (6 жер учаскесі) үшін бұзылған жерлердің рекультивациялық жұмыстарынан атмосфераға 3В жалпы шығарылуы: жылына 73.662 т құрайды

* "Восточная" ЦОФ тұқымдық үйіндісі алып жатқан жер учаскелерінде:

- 1. Шығыс КҚО тас үйіндісі орналасқан жер учаскелерінің жиынтық ауданы – 90,3398 га құрайды, үйіндінің жобалық контурларына жеткеннен кейін беткейлерді өңдеп, кейіннен бетін қалпына келтіру жоспарлануда;

- 2. Қалпына келтіруді талап ететін бұзылған жерлердің ауданы (кірме жол) – 2,9613 га (кадастрлық нөмірі 09-134-068-925).

- 3. Рекультивациялауды қажет етпейтін алаңдар және өзге де учаскелер – 0 га.

- 4. Зерттелетін учаскелер ішінара шөптесін өсімдіктермен, бұталармен жабылған.

* "Восточная" КҚО қалдық қоймасы орналасқан жер учаскесінде:

- 1. Шығыс ЦОФ қалдық қоймасы орналасқан жер учаскесінің ауданы – 120 га құрайды (кадастрлық нөмірі 09-134-017-245). Қалдық қоймасының жобалық контурларына жеткеннен кейін гидроокшаулау жұмыстарын жүргізу (қалдық қоймасының секцияларын геомембранамен жабу), содан кейін бетін рекультивациялау жоспарлануда;

- 2. Рекультивациялауды қажет етпейтін алаңдар және өзге де учаскелер – 0 га.

- 3. Зерттелетін учаске ішінара шөптесін өсімдіктермен, бұталармен жабылған

Техникалық іс-шаралар жоспары

Белгіленген рұқсат етілген шығарындылар нормативтерін сақтау үшін кәсіпорын рұқсат етілген шығарындылар нормативтеріне қол жеткізу мақсатында ластаушы заттар шығарындыларын азайту жөніндегі техникалық іс-шаралар жоспарын көздейді.

Су ресурстарына ықтимал әсер

* Осы жобада көзделген рекультивация жүргізу барысында орындалатын жұмыстарды жүргізу технологиясы су ресурстарын пайдалануды талап етпейді.

* "Qarmet" АҚ Көмір департаментінің "Восточная" ЦОФ (6 жер учаскесі) үшін бұзылған жерлерді рекультивациялау нәтижесінде бұзылған жерлерді рекультивациялау жұмыстары қауіпті сұйықтықтарды пайдаланумен байланысты емес;

* Рекультивацияға қатысушы жұмысшылар үшін ауыз суды тәулігіне бір адамға тәулігіне 25 л су тұтыну нормаларын негізге ала отырып, тәулік сайын бөтелкеде жеткізу көзделеді.

* Ағынды суларды ағызудың болмауына байланысты рекультивациялық жұмыстар кезеңіне жол берілетін шекті ағызудың нормативтері (ШЖБ) белгіленбейді.

Жер ресурстарына ықтимал әсер ету

* Жобада ғимараттар мен құрылыстарды бөлшектеу көзделмейді. Бұдан әрі "жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" ҚР Кодексіне сәйкес жоюдың жеке жобасымен қаралатын болады

* Жер бедері, табиғи, шаруашылық-әлеуметтік және экономикалық жағдайлар нысандары бойынша бұзылған жерлердің сипаттамасын ескере отырып, бұл жобада бұзылған жерлерді қалпына келтіру бағыты – санитарлық-гигиеналық бағыт таңдалды

* Қалпына келтіру жұмыстары аймағында минералды және шикізат ресурстарының болуы болмайды.

- Осы жобада жер актісінің қолданылу кезеңінде – 2042 жылға дейін бұзылған жерлерді рекультивациялау көзделеді.

Өсімдіктер мен жануарлар әлеміне әсер етуі мүмкін

Рекультивациялық жұмыстар кезеңінде жоспарланған объектінің өңірлік аумақтық табиғат пайдалануға теріс әсері рұқсат етілген нормалар шегінде болады.

* Рекультивациялық жұмыстарды жүргізу нәтижесінде өсімдік ортасына әсер ету жер жұмыстарын орындау кезінде өсімдіктер мен жануарлар әлеміне әсер етумен байланысты.

* Топырақ-өсімдік қабатына әсер етудің қысқа мерзімділігіне байланысты әсер төмен деп бағаланады.

* Учаске аумағында Қазақстанның Қызыл кітабына енгізілген өсімдіктер мен жануарлардың сирек кездесетін, жойылып бара жатқан және ерекше қорғалатын түрлері табылған жоқ.

* Қарастырылып отырған аумақтың шегінде ерекше қорғалатын табиғи аумақтар жоқ.

- Жалпы бағалау қоршаған аймақта тұратын жануарлар мен өсімдіктерге әсері, жануарлар әлеміне теріс әсер ететін факторлар қазіргі жағдаймен салыстырғанда жақсарады деген қорытынды жасауға болады

Әлеуметтік-экономикалық салаға әсерін бағалау

Рекультивациялық жұмыстар кезеңінде жоспарланған объектінің өңірлік аумақтық табиғат пайдалануға теріс әсері рұқсат етілген нормалар шегінде болады.

* Кәсіпорынның әлеуметтік-экономикалық салдарын болжау-қолайлы. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік санитария, өртке қарсы қауіпсіздік нормалары мен қағидаларын сақтай отырып жұмыстар жүргізу жоспарланған жұмыстардың қауіпсіз жүргізілуін қамтамасыз етеді және әлеуметтік-тұрмыстық салаға қосымша, жағымсыз жүктеме туғызбайды.

* Қолайсыз әлеуметтік болжамдардың болмауына байланысты жоспарланған шаруашылық қызмет процесінде әлеуметтік қатынастарды реттеу бойынша ұсыныстар әзірленбейді.

Қорытындылар

1. Аумақтың экологиялық жағдайы қанағаттанарлық деп сипатталады. Үлгілі төтенше жағдайлардың салдары шектеулі және жергілікті сипатта болады және табиғи ортада апатты және қайтымсыз өзгерістерге әкелмейді.

2. Техникалық және технологиялық шешімдер, тұтастай алғанда ұйымдастырушылық және табиғатты қорғау іс-шараларының кешені жеткілікті экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етеді, бұзылған жерлерді қалпына келтіру кезінде қоршаған ортаға және әлеуметтік салаға әсер ету дәрежесін азайтады.

3. Жобалық шешімдермен нормативтік талаптарға және табиғат қорғау заңнамасына сәйкес қажетті технологиялық шешімдер мен шаралар кешені көзделген, бұл табиғи ортаға теріс әсерді барынша азайтуға, өңірдің табиғи ресурстарын ұтымды пайдалануға мүмкіндік береді.

Назар аударғаныңыз үшін рахмет!

«Qarmet» АҚ Көмір департаментінің «Восточная» ЦОФ (6 жер учаскесі) үшін бұзылған жерлерді рекультивациялау жобасына әсер етуге экологиялық рұқсат алуға арналған материалдар

Кіріспе

Ықтимал әсерлер

Орналасқан жері

Рекультивациялауға жататын учаскелердің тізбесі

Атмосфераға ықтимал әсерлер

Су ресурстарына ықтимал әсер

Жер ресурстарына ықтимал әсер

Өсімдіктер мен жануарлар әлеміне әсерін бағалау
Әлеуметтік-экономикалық ортаға әсерді бағалау

Қорытындылар

Негізгі ақпарат

00 2/15

"Қарағанды облысының жер қатынастары басқармасы" ММ жер учаскелерін берді (жер учаскелерінің кадастрлық нөмірлері: 09-134-068-324, 09-134-068-922, 09-134-068-923, 09-134-068-924, 09-134-068-925) "Qarmet" АҚ "Восточная" ОБФ тұқымдық үйіндісіне қызмет көрсету үшін "Qarmet" АҚ көмір департаменті және "Восточная" ОБФ қалдық қоймасын пайдалану және қызмет көрсету үшін жер учаскесі (09-134-017-245).

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2023 жылғы 2 тамыздағы № 289 бұйрығымен бекітілген "бұзылған жерлерді рекультивациялау жобаларын әзірлеу жөніндегі Нұсқаулықтың" 2-тарауының 5-тармағына сәйкес жерді бұзумен байланысты жер учаскесін беру кезінде жерді рекультивациялау жобасын әзірлеу қажет.

Осы рекультивациялау жобасында кадастрлық нөмірлері бар жиынтық ауданы 213.3011 га жер учаскелерінде бұзылған жерлерді қалпына келтіру көзделеді:

- Восточная ОБФ тұқымдық үйіндісіне қызмет көрсету-70,1386 га (кадастрлық нөмірі 09-134-068-922);
- Восточная ОБФ тұқымдық үйіндісіне қызмет көрсету-4,3764 га (кадастрлық нөмірі 09-134-068-923);
- Восточная ОБФ тұқымдық үйіндісіне қызмет көрсету-5,5699 га (кадастрлық нөмірі 09-134-068-924);
- Восточная ОБФ тұқымдық үйіндісіне қызмет көрсету-2,9613 га (кадастрлық нөмірі 09-134-068-925);
- Восточная ОБФ тұқымдық үйіндісіне қызмет көрсету-10,2549 га (кадастрлық нөмірі 09-134-068-324);
- "Восточная" ОБФ қалдық қоймасын пайдалану және қызмет көрсету-120 га (кадастрлық нөмірі 09-134-017-245).

6
Жер учаскесі

213,3011 га
жалпы ауданы

49 жылға
беру мерзімі

140 бап
Жер кодексінің

Ықтимал әсер

рекультивациялық жұмыстардың
қоршаған орта компоненттеріне

3/10

01 Атмосфералық ауа

02 Су ресурстары

03 Жер ресурстары

04 Жануарлар әлемі ж/е
өсімдік жамылғысы

05 Ландшафттар және
геологиялық орта

Орналасқан жері уч

01 Тұқымдық үйінділер
орналасқан

Жер учаскелерінің мекен-жайы: ҚР,
Қарағанды облысы, Абай ауданы, Дубовка
а.о.

Ең жақын қоныстану аймағы – Дубовка кенті тұқымдық
үйіндіден шығысқа қарай 3.8 км қашықтықта орналасқан.

Учаскелер орналасқан ауданда демалыс аймақтары,
балалар және санаторий-профилактикалық медициналық
мекемелер, қорықтар, сондай-ақ сәулет ескерткіштері
және заңмен қорғалатын басқа да объектілер жоқ.

ҚО объектілеріне дейінгі қашықтық:

3,8
км

Дубовка к.

4,4
км

Қызыл кенті

-
км

Учаскеге
іргелес: а/ш
жерлері

1
км

Соқыр өз.

4/15

Учаскелердің
жалпы ауданы
93,3011 га

3,8 км

Дубовка к.

4,4 км

Қызыл к.

Кіріспе

Ықтимал әсерлер

Орналасқан жері

Рекультивациялауға
жататын учаскелердің
тізбесі

Атмосфераға ықтимал
әсерлер

Су ресурстарына
ықтимал әсер

Жер ресурстарына
ықтимал әсер

Өсімдіктер мен
жануарлар әлеміне
әсерін бағалау
Әлеуметтік-
экономикалық ортаға
әсерді бағалау

Қорытындылар

Кіріспе

Ықтимал әсерлер

Орналасқан жері

Рекультивациялауға
жататын учаскелердің
тізбесі

Атмосфераға ықтимал
әсерлер

Су ресурстарына
ықтимал әсер

Жер ресурстарына
ықтимал әсер

Өсімдіктер мен
жануарлар әлеміне
әсерін бағалау
Әлеуметтік-
экономикалық ортаға
әсерді бағалау

Қорытындылар

Местоположение уч

02 қалдық қоймасы орналасқан

Жер учаскесінің Мекенжайы: ҚР, Қарағанды
облысы, Абай ауданы, Мичурин а. о.

Ең жақын қоныстану аймағы-"Восточная" ОБФ қалдық
қоймасынан оңтүстік-шығысқа қарай 2 км қашықтықта
Қызыл кенті орналасқан.

Учаскенің орналасқан ауданында демалыс аймақтары,
балалар және санаторий-профилактикалық медициналық
мекемелер, қорықтар, сондай-ақ сәулет ескерткіштері
және заңмен қорғалатын басқа да объектілер жоқ.

ҚО объектілеріне дейінгі қашықтық:

2
км

Қызыл қ.

7
км

Абай қ.

-
км

Учаскеге
іргелес: а/ш
жерлері

8,5
км

Чурбай Нұра
өзені

Рекультивациялауға жататын учаскелердің тізбесі

№	Атауы	Бұзылған Жерлер, га	Рекультивация ға жататын	Барлығы га
1	Тұқымдық үйінді (жер учаскесі 09-134-068-922)	10.2549	10.2549	10.2549
2	Тұқымдық үйінді (жер учаскесі 09-134-068-923)	70.1386	70.1386	70.1386
3	Тұқымдық үйінді (жер учаскесі 09-134-068-924)	4.3764	4.3764	4.3764
4	Тұқымдық үйіндіге автожол (жер учаскесі 09-134-068-925)	5.5699	5.5699	5.5699
5	Тұқымдық үйінді (жер учаскесі 09-134-068-922)	2.9613	2.9613	2.9613
6	Қалдық қоймасы (жер учаскесі 09-134-017-245)	120	120	120
Барлығы		213.3011	213.3011	213.3011

Атмосфераның ластануының негізгі көздері

6/12

"Восточная" ОБФ тас үйіндісі алып жатқан жер учаскелерінде атмосфераға ластанушы заттар шығарындыларының негізгі көздері:

01

Бульдозерлік жұмыстар

Аумақты жоспарлау нәтижесінде топырақты алаң бойынша жылжыту, қалпына келтірілетін учаскелерде ТҚҚ орнын ауыстыру және бөлу жолымен жүргізіледі. Сондай-ақ, аумақты бульдозерлермен қорытынды жоспарлау жүргізіледі.

02

Қазу - тиеу (экскаватор) жұмыстары

Ықтимал құнарлы топырақты экскаватормен құнарлы үйінділерден автосамосвалдарға қазып алу үшін, кейіннен рекультивацияланатын учаскелерге тасымалдау үшін көзделеді. ТҚҚ қазуды сыйымдылығы 1 м3 шөміші бар экскаваторлар жүзеге асырады.

03

Көлік жұмыстары

ТҚҚ тасымалдау жүк көтергіштігі 10 тоннадан асатын 5 автосамосвалдардың көмегімен жүзеге асырылады. Тасымалдаудың орташа қашықтығы-1 км.

04

Ішкі жану қозғалтқышында жанармай жағу

ДЖҚ-да жанармай жағу алаңда арнайы техника жұмыс істеген кезде орын алады. Ішкі жану қозғалтқышында жанармай жағу атмосфераға ластанушы заттар шығарындыларының ұйымдастырылмаған көзі болып табылады

Атмосфераның ластануының негізгі көздері

6/12

"Восточная" ОБФ қалдық қоймасы алып жатқан жер учаскелерінде атмосфераға ластанушы заттар шығарындыларының негізгі көздері:

01

Бульдозерлік жұмыстар

Аумақты жоспарлау нәтижесінде топырақты алаң бойынша жылжыту, қалпына келтірілетін учаскелерде ТҚҚ орнын ауыстыру және бөлу жолымен жүргізіледі. Сондай-ақ, аумақты бульдозерлермен қорытынды жоспарлау жүргізіледі.

02

Қазу - тиеу (экскаватор) жұмыстары

Ықтимал құнарлы топырақты экскаватормен құнарлы үйінділерден автосамосвалдарға қазып алу үшін, кейіннен рекультивацияланатын учаскелерге тасымалдау үшін көзделеді. ТҚҚ қазуды сыйымдылығы 1 м3 шөміші бар экскаваторлар жүзеге асырады.

03

Көлік жұмыстары

ТҚҚ тасымалдау жүк көтергіштігі 10 тоннадан асатын 5 автосамосвалдардың көмегімен жүзеге асырылады. Тасымалдаудың орташа қашықтығы-1 км.

04

Ішкі жану қозғалтқышында жанармай жағу

ДЖҚ-да жанармай жағу алаңда арнайы техника жұмыс істеген кезде орын алады. Ішкі жану қозғалтқышында жанармай жағу атмосфераға ластанушы заттар шығарындыларының ұйымдастырылмаған көзі болып табылады

05

Геомембраналық дәнекерлеу

Жобада геомембрананы буландырғыш тоғанның бетіне төсеу кезінде дәнекерлеу жұмыстары көзделеді. 100 дәнекерлеу, 27 сағат

Кіріспе

Ықтимал әсерлер

Орналасқан жері

Рекультивациялауға жататын учаскелердің тізбесі

Атмосфераға ықтимал әсерлер

Су ресурстарына ықтимал әсер

Жер ресурстарына ықтимал әсер

Өсімдіктер мен жануарлар әлеміне әсерін бағалау
Әлеуметтік-экономикалық ортаға әсерді бағалау

Қорытындылар

Кіріспе

Возможные воздействия

Местоположение

Перечень участков, подлежащих рекультивации
Возможные воздействия на атмосферу

Возможное воздействие на водные ресурсы

Возможное воздействие на земельные ресурсы

Оценка воздействия на растительный и животный мир

Оценка воздействия на социально-экономическую среду

Выводы

Ластаушы заттардың тізбесі, әсер ету саласы

7/12

"Qarmet "АҚ Көмір департаментінің" Восточная " ОБФФ (6 жер учаскесі) үшін бұзылған жерлердің рекультивациялық жұмыстарынан атмосфераға ЛЗ жалпы шығарындысын құрайды:

ЛЗ коды	Ластаушы заттың атауы	ПДКм.р, мг/м3	ПДКс.с., мг/м3	ОБУВ, мг/м3	Қауіптілік класы	Заттың шығарылуы, т/с	Заттың шығарылуы, т/ж, (М)
0337	Көміртек оксиді	5	3		4	0.00000292	0.000009
0827	Хлорэтилен		0.01		1	0.000001264	0.0000039
2908	Құрамында кремний диоксиді бар бейорганикалық шаң%: 70-20	0.3	0.1		3	1.6204	73.665
БАРЛЫҒЫ:						1.6204042	73.665

"Восточная" ОБФ тұқымдық үйіндісі алып жатқан жер учаскелерінде:

1. Восточная ОБФ тас үйіндісі орналасқан жер учаскелерінің жиынтық ауданы – 90,3398 га құрайды, үйіндінің жобалық контурларына жеткеннен кейін беткейлерді өңдеп, кейіннен бетін қалпына келтіру жоспарлануда;
2. Қалпына келтіруді талап ететін бұзылған жерлердің ауданы (кірме жол) – 2,9613 га (кадастрлық нөмірі 09-134-068-925).
3. Рекультивациялауды қажет етпейтін алаңдар және өзге де учаскелер – 0 га.
4. Зерттелетін учаскелер ішінара шөптесін өсімдіктермен, бұталармен жабылған.

"Восточная" ОБФ қалдық қоймасы орналасқан жер учаскесінде:

1. Восточная ОБФ қалдық қоймасы орналасқан жер учаскесінің ауданы – 120 га құрайды (кадастрлық нөмірі 09-134-017-245). Қалдық қоймасының жобалық контурларына жеткеннен кейін гидроқшаулау жұмыстарын жүргізу (қалдық қоймасының секцияларын геомембранамен жабу), содан кейін бетін рекультивациялау жоспарлануда;
2. Рекультивациялауды қажет етпейтін алаңдар және өзге де учаскелер – 0 га.
3. Зерттелетін учаске ішінара шөптесін өсімдіктермен, бұталармен жабылған.

Техникалық іс-шаралар жоспары

10/15

Белгіленген рұқсат етілген шығарындылар нормативтерін сақтау үшін кәсіпорын рұқсат етілген шығарындылар нормативтеріне қол жеткізу мақсатында ластаушы заттар шығарындыларын азайту жөніндегі техникалық іс-шаралар жоспарын көздейді.

Іс-шаралардың атауы	Заттың атауы	N шығару көзі	Шығарындылардың мәні			
			іс-шараға дейін		іс-шарадан кейін	
			г/сек	т/жыл	г/сек	т/жыл
1	2	3	4	5	6	7
Бульдозерлік жұмыстар	(2908) құрамында кремний диоксиді бар бейорганикалық шаң%: 70-20	6001	0.896	257.6	0.1344	38.64
		6002	0.896	58.06	0.1344	8.71
6003		3.36	45.13	0.504	6.77	
6004		3.36	58.06	0.504	8.71	
6005		0.897	28.3	0.1346	4.245	
6006		1.393	43.933	0.209	6.59	
Жолдарды шаң басу бойынша жұмыстар						
Жалпы кәсіпорын бойынша барлық іс-шараларды іске асыру нәтижесінде:			10.802	491.1	1.6204	73.665

Шығарындыларды азайту, тонна

Кіріспе

Ықтимал әсерлер

Орналасқан жері

Рекультивациялауға жататын учаскелердің тізбесі

Атмосфераға ықтимал әсерлер

Су ресурстарына ықтимал әсер

Жер ресурстарына ықтимал әсер

Өсімдіктер мен жануарлар әлеміне әсерін бағалау
Әлеуметтік-экономикалық ортаға әсерді бағалау

Қорытындылар

Кіріспе

Ықтимал әсерлер

Орналасқан жері

Рекультивациялауға жататын учаскелердің тізбесі

Атмосфераға ықтимал әсерлер

Су ресурстарына ықтимал әсер

Жер ресурстарына ықтимал әсер

Өсімдіктер мен жануарлар әлеміне әсерін бағалау
Әлеуметтік-экономикалық ортаға әсерді бағалау

Қорытындылар

Су ресурстарына ықтимал әсер 8/12

- Осы жобада көзделген рекультивация жүргізу барысында орындалатын жұмыстарды жүргізу технологиясы су ресурстарын пайдалануды талап етпейді.
- "Qarmet" АҚ Көмір департаментінің "Восточная" ОБФ (6 жер учаскесі) үшін бұзылған жерлерді рекультивациялау нәтижесінде бұзылған жерлерді рекультивациялау жұмыстары қауіпті сұйықтықтарды пайдаланумен байланысты емес.

- Рекультивацияға қатысушы жұмысшылар үшін ауыз суды тәулігіне бір адамға тәулігіне 25 л су тұтынудың қолданыстағы нормаларын негізге ала отырып, тәулік сайын бөтелкеде жеткізу көзделеді.
- Сарқынды суларды ағызудың болмауына байланысты 2042 жылы рекультивациялық жұмыстар кезеңіне рұқсат етілген шекті ағызуды нормативтері (РШН) белгіленбейді.

Eco Life

№ р/б	Су тұтынудың атауы	Өлш. бір.	Шығын нормаларын негіздеу	Өлшем бірлігінің саны	Өлшем бірлігіне су шығынының нормасы, м³	Жұмыс күндерінің саны	Су тұтыну		Қалыптасқан шикізат, м³ / жыл	Жерге су беру, м³/жыл
							м³/тәу	м³/жыл		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	6	7
				2042 год						
1	Ішу қажеттіліктері	1 чел.	СП РК 4.01-101-2012	25	0,012	150	0,3	45	-	45
2	Жолдардың шаңын басу	м	-	300	0.54	150	0.54	81	81	
3	Тиеу жұмыстары кезінде шаңды басу	1 смена		1	3	150	3	450	450	
	ЖАЛПЫ	м³					4,5	576	531	45

Жер ресурстарына ықтимал әсер 9/12

01

Жобамен

ғимараттар мен құрылыстарды бөлшектеу көзделмейді. Бұдан әрі "жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" ҚР Кодексіне сәйкес жоюдың жеке жобасымен қаралатын болады

02

Қолданыстағы сипаттаманы ескере отырып

жер бедері, табиғи, шаруашылық-әлеуметтік және экономикалық жағдайлар нысандары бойынша бұзылған жерлер, бұл жобада бұзылған жерлерді қалпына келтіру бағыты – санитарлық-гигиеналық таңдалған.

03

Минералды және шикізат ресурстарының болуы

рекультивациялық жұмыстар аймағында жоқ болады. Осы жобада жер актісінің қолданылу кезеңінде – 2042 жылға дейін бұзылған жерлерді рекультивациялау көзделеді.

Рекультивация жұмыстары минералды ресурстарды өндірумен байланысты емес, кен орындарын игеру кезінде бұзылған жерлерді қалпына келтіруге бағытталған

Объектіде жер қойнауын пайдалану жөніндегі операциялардың болмауына байланысты осы жобада осы материалдар қаралмайды

Өсімдіктер мен жануарлар әлеміне ықтимал әсер

0010/12

01 Өсімдіктерге әсері

- Рекультивациялық жұмыстарды жүргізу нәтижесінде өсімдік ортасына әсер ету жер жұмыстарын орындау кезінде өсімдіктер мен жануарлар әлеміне әсер етумен байланысты.
- Топырақ-өсімдік қабатына әсер етудің қысқа мерзімділігіне байланысты әсер төмен деп бағаланады.

02 Жойылып кету қаупі төнген ж/е сирек кездесетін түрлер

- Учаске аумағында Қазақстанның Қызыл кітабына енгізілген өсімдіктер мен жануарлардың сирек кездесетін, жойылып бара жатқан және ерекше қорғалатын түрлері табылған жоқ.
- Қарастырылып отырған аумақтың шегінде ерекше қорғалатын табиғи аумақтар жоқ.

03 Жалпы әсерді бағалау

- іргелес аумақта тұратын жануарлар мен өсімдіктерде жануарлар әлеміне теріс әсер ететін факторлар қазіргі жағдаймен салыстырғанда жақсарады деген қорытынды жасауға болады.

Әлеуметтік-экономикалық ортаға әсерді бағалау

0011/12

Рекультивациялық жұмыстар кезеңінде жоспарланған объектінің өңірлік аумақтық табиғат пайдалануға теріс әсері рұқсат етілген нормалар шегінде болады.

- Кәсіпорынның әлеуметтік-экономикалық салдарының болжамы қолайлы. Қауіпсіздік техникасы, өнеркәсіптік санитария, өртке қарсы қауіпсіздік нормалары мен қағидаларын сақтай отырып жұмыстар жүргізу жоспарланған жұмыстардың қауіпсіз жүргізілуін қамтамасыз етеді және әлеуметтік-тұрмыстық салаға қосымша, жағымсыз жүктеме туғызбайды.
- Жоспарланған шаруашылық қызмет процесінде әлеуметтік қатынастарды реттеу жөніндегі ұсыныстар қолайсыз әлеуметтік болжамдардың болмауына байланысты әзірленбейді.

Осылайша, жобалық жоспарды, теріс әлеуметтік-экономикалық салдарды жүзеге асыру арандатпайды

Қорытындылар

01 Аумақтың экологиялық жағдайы қанағаттанарлық деп сипатталады. Ықтимал төтенше жағдайлардың салдары шектеулі және жергілікті сипатта болады және табиғи ортада апатты және қайтымсыз өзгерістерге әкелмейді.

02 Техникалық және технологиялық шешімдер, тұтастай алғанда ұйымдастырушылық және табиғатты қорғау іс-шараларының кешені жеткілікті экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етеді, бұзылған жерлерді қалпына келтіру кезінде қоршаған ортаға және әлеуметтік салаға әсер ету дәрежесін азайтады.

03 Жобалық шешімдермен нормативтік талаптарға және табиғат қорғау заңнамасына сәйкес қажетті технологиялық шешімдер мен шаралар кешені көзделген, бұл табиғи ортаға теріс әсерді барынша азайтуға, өңірдің табиғи ресурстарын ұтымды пайдалануға мүмкіндік береді.

Қоғамдық тыңдаулар өткізілгенге дейін және оның барысында алынған ескертулер мен ұсыныстардың жиынтық кестесі*

№пп	Қатысушылардың ескертулері мен ұсыныстары (қатысушының тегі, аты және әкесінің аты (бар болса), лауазымы, ұсынылатын ұйымның атауы)	Ескертулер мен ұсыныстарға жауаптар (жауап берушінің тегі, аты және әкесінің аты (бар болса), лауазымы, ұсынылатын ұйымның атауы)	Ескерту (алынған ескерту немесе сөйлем, «тыңдау тақырыбына қатысы жоқ»)
1	2	3	4
1	Құсайынова Д. с., жергілікті тұрғын: Рекультивация кезінде қандай өсімдіктер отырғызылады?	Ақберген г., «Ecologic Lab» ЖШС өкілі: Житняк-дәнді дақылдар тұқымдасына жататын көпжылдық шөптесін, борпылдақ, жартылай жоғары өсімдік. Ол шөпте және жайылымда малдың барлық түрлерімен жақсы жейді. Оны жайылымдар мен шабындықтар жасау үшін пайдаланыңыз. Ол егілгеннен кейін орта есеппен 3-ші жылы толық дамуға жетеді және шөпте 8-15 жылға дейін созылады. Житняк топырақтың тұздануына жақсы төзеді, құрғақшылыққа төзімді, қыста төзімді. Құмды эспарцет-тік, жақсы жапырақты сабақтары бар көктемгі дамудың көпжылдық бұршақ тұқымдастары. Өнімділігі бойынша ол жоңышқадан кем түспейді, қыста төзімді және құрғақшылыққа төзімді. Эспарцет жоңышқаға қарағанда топыраққа аз талап етеді, Ашық каштан құмды, құмды және қиыршық тасты топырақтарда жақсы жұмыс істейді. Шөпті мал жақсы жейді. Тәтті беде - облыста екі жасар АҚ және сары тәтті беде кең таралған. Тәтті жоңышқа топыраққа қарапайым емес, жоңышқа мен эспарцет өнімділігі төмен немесе мүлдем өлетін жерлерде жоғары өнім береді. Ол сортаң топырақта өсе алады, сонымен қатар терең сортаңдарда өседі, фитомелиорант болып табылады. Шөп алу үшін және жасыл тыңайтқыш ретінде жайылымда қолданылады	Сұрақ алынып тасталды

*Сөйлеуші қатысушылардың барлық тыңдалған сұрақтары мен жауаптарының синтаксисі, лексикасы мен фразеологиясы түпнұсқада сақталған